

Koninklijke Nederlandse Natuurhistorische Vereniging afd. Bevelanden



't Heelblaadje

41^e jaargang, nummer 2024 - 1



Jaarverslagen



Het leukste kilometerhok in 2023



Aziatische hoornaar

Foto op de voorpagina: Wintertalingen (foto Dirk Wassenaar)

Inhoud nummer 2024 – 1

Van de voorzitter	3
Jaarverslag 2023 secretaris KNNV afdeling Bevelanden	9
Jaarverslag KNNV-beheersgroep 2023	10
Jaarverslag 2023 Paddenstoelen Werkgroep Zeeland	12
Jaarverslag vogelwerkgroep 2023	16
Jaarverslag van de Strandwerkgroep Neeltje Jans 2023.....	24
Jaarverslag plantenwerkgroep	27
Het leukste kilometerhok van 2023	33
Kleine tuinwaarneming	37
Manteling Stinzenflora 2024 eerste resultaten	39
Brouwersdam Excursie 27 januari 2024.....	43
Verslag vogelexcursie 10 februari.....	46
Aziatische hoornaar in Goes.....	50
KNNV Bevelanden.....	55

Colofon

't Heelblaadje is een uitgave van KNNV-afdeling Bevelanden. Het verschijnt 4 keer per jaar en wordt aan alle leden en donateurs toegestuurd. Redactie: Karin Klip en Justus van den Berg (opmaak).

Kopij a.u.b. opsturen/e-mailen naar Karin Klip: kaatie82@zeelandnet.nl. Uiterste inleverdata: 1 maart, 1 juni, 1 september en 1 december. 't Heelblaadje verschijnt ongeveer 14 dagen na deze data.

Van de voorzitter

Door: Johan Eckhardt

In deze inleiding drie onderwerpen te weten:

- nieuws vanuit de landelijke KNNV;
- aankondiging van en informatie over de ledenvergadering en
- het gebruikelijke “natuurbeleefmoment”.

De naam KNNV is april vorig jaar gewijzigd in Koninklijke Nederlandse Natuurvereniging. Zoals je ziet is natuurhistorie vervangen door natuur. De logo's zijn nog niet allemaal klaar. Daarnaast zijn er plannen om met projecten te werken en zo via projectfinanciering geld binnen te krijgen om zo een groter bureau te bekostigen.

Mijn indruk is dat de grote afdelingen wel meedoen maar de kleine afdelingen afhaken. De meeste afdelingen hebben net als onze afdeling gebrek aan bestuursleden en dus niet gemotiveerd en in staat om mee te doen met projecten die van de landelijke vereniging komen. Mogelijk verandert er wat in ons bestuur of is het een heel interessant plan, dat veranderd uiteraard de zaak.

Do 3-feb-2022
ZwaakseWeel
Gesloten kleimos



De ‘bryologische en lichenologische werkgroep’ is afgesplitst van de KNNV. Deze werkgroep, waar ik overigens ook lid van ben, ziet meer belemmeringen dan gemak als ze bij de KNNV zouden blijven. Na drie ledenvergaderingen is het zover, de afsplitsing is een feit. De meeste leden zijn echte KNNV’ers, die blijven gewoon lid, volgens mij is er dus niets aan de hand voor de KNNV.

Gesloten kleimos (foto Gerard Kerpel)

Op dinsdag 9 april is er een dubbele ledenvergadering. Omdat de naam KNNV gewijzigd is, moeten onze afdelingsstatuten gewijzigd worden. We verwachten

niet dat de helft van de leden op die vergadering komt. We hebben daarom besloten om op die avond twee vergaderingen te beleggen om zo de statutenwijziging erdoor te krijgen. Iedereen krijgt de statuten met de wijziging ruim van te voor ter bestudering, als je niet op de vergadering kunt komen en er staan zaken in die je niet goed vindt, dan graag een bericht aan de secretaris, dan wordt dat meegenomen in de besluitvorming.

In dit nummer staan de jaarverslagen van de werkgroepen, als vereniging kunnen we trots op elkaar zijn als je ziet hoeveel activiteiten er geweest zijn en hoeveel natuur er onderzocht en in verslagen is vastgelegd.

Ik sluit af met een natuurbeleefmoment. Op een van de eerste zonnige dagen sinds oktober heb ik samen met mijn vrouw een fietstocht gemaakt. Het was nog een beetje mistig bij vertrek maar na een kwartiertje kwam de zon door en boven de volledig verslempte geploegde grond ontstonden mistflarden die met de wind meedreven. Een natuurbeleefmoment.

Johan Eckhardt



Narcis bij Westhove

Agenda

De activiteiten staan vermeld per werkgroep. Ook anderen dan de eigen werkgroepleden zijn welkom om deel te nemen aan lezingen, inventarisaties en excursies. Voor details van de excursies kunt u contact opnemen met de contactpersonen van de werkgroepen.

De agenda is ook te vinden op: <https://bevelanden.knnv.nl/agenda/>

Eerste Zaterdag Excursie

Iedere eerste zaterdag van de maand hebben we een excursie van 10.00 tot 12.00 uur, tenzij anders vermeld. Soms sluiten we aan bij een werkgroep, maar steeds in overleg. Er wordt per keer aangegeven wat het excursiedoel is, dat kan specifiek op een dier- of plantengroep gericht zijn of juist heel ruim op allerlei groepen. Zodra het doel en de locatie bekend zijn, krijgen de leden een uitnodiging voor deze excursies via de mail. De volgende data zijn:

- Zaterdag 6 april
- Zaterdag 4 mei
- Zaterdag 1 juni

Info: Johan Eckhardt, T: 0113-621438, M: 06 23643846,
E: joh.eckhardt@zeelandnet.nl.

Beheerswerkgroep

De beheerswerkgroep heeft het winterwerk afgerond en begint in juli weer met het hooien van de Rietput op de woensdagavonden.

Info: Johan Vermin, T: 0113-639620, E: vermijn@kpnmail.nl.

Paddenstoelenwerkgroep

Opgave van deelname aan de excursies liefst 3 dagen ervoor bij Ruud Lie i.v.m. eventueel waarschuwen bij niet doorgaan en om zo mogelijk vervoer te combineren.

Het aantal deelnemers aan een excursie kan gelimiteerd worden afhankelijk van de omstandigheden. Deelname kan dan alleen op basis volgorde van aanmelding.

Zaterdag 20 april: Schelphoek Serooskerke Schouwen-Duiveland NMV excursie

Het terrein bestaat uit onbemest schraal grasland en loofbos op klei en zandgrond. Het bos is ontstaan rond een dijkdoorbraak na de stormramp van 1953.

Verzamelen op het parkeerterrein naast het restaurant “De Schelphoek”
Serooskerkseweg 24 4372 SE Serooskerke (Schouwen-Duiveland) N59
De excursie start om **11.00 uur**.

Zaterdag 18 Mei: Smitsschorre Zeeuws-Vlaanderen bij Axel

Parkeren kan op de Kinderdijk, Axel direct naast no. 10 aan de bosrand.
De excursie start om 13.00 uur.

Contactpersoon: Ruud Lie, T: (0115) 45 15 85 M: 06 12 76 85 39 E:
ruud.lie@kpnmail.nl

Plantenwerkgroep

Het programma van de plantenwerkgroep omvat:

- Inventarisatie van de stinzenflora Manteling
- Camping adventieven
- Muizenstaart
- Het Nieuwe strepen van kilometerhokken (HNS).

De inventarisaties zijn gepland op de volgende date.

Zaterdag 23 maart Berkenbosch

13.00- 16.00 uur. Samen met de Pwg KNNV Walcheren. Info Justus

Zaterdag 30 maart Westhove

13.00- 16.00 uur. Samen met de Pwg KNNV Walcheren. Info Justus

Zaterdag 13 april Westhove

13.00- 16.00 uur. Samen met de Pwg KNNV Walcheren. Info Justus

Zaterdag 17 april camping adv Info Justus

Zaterdag 17 april Duinbeek

13.00- 16.00 uur. Samen met de Pwg KNNV Walcheren. Info Justus

Zaterdag 24 april camping adv Info Justus

Woensdag 1 mei Muizenstaart (Tholen): 10.00-12.30 uur Info Justus

Woensdag 8 mei Muizenstaart Beveleland op de fiets 10.00-12.30 uur Info Justus

Donderdag 16 mei Rietput met PWG Walcheren

Zaterdag 18 mei Duinbeek

(let op aangepaste datum: week later) 13.00- 16.00 uur. Samen met de Pwg KNNV Walcheren. Info Justus

Woensdag 22 mei Wollige distel Valdijk 10.00-12.30 uur Info Justus

Donderdag 23 mei HNS 19.00 uur- 22.00 uur. Info Justus

Woensdag 29 mei; bloemdijken 10.00-12.30 uur Info Justus

Donderdag 30 mei HNS 19.00 uur- 22.00 uur info Justus

Woensdag 5 juni Wollige distel Valdijk 10.00-12.30 uur Info Justus

Donderdag 6 juni HNS 19.00 uur- 22.00 uur info Justus

Donderdag 13 juni HNS 19.00 uur- 22.00 uur info Justus

Zaterdag 15 juni Duinbeek

13.00- 16.00 uur. Samen met de Pwg KNNV Walcheren. Info Justus

Woensdag 19 juni: bloemdijken 10.00-12.30 uur Info Justus

Donderdag 20 juni HNS 19.00 uur- 22.00 uur Info Justus

Woensdag 26 juni bloemdijken 10.00-12.30 uur Info Justus

Donderdag 27 juni HNS 19.00 uur- 22.00 uur info Justus

Info: Justus v.d. Berg, coördinator, T: 0113-271210, E:
justusvandenbergh@kpnplanet.nl.

Strandwerkgroep

Alle wandelingen starten aan het eind van de Faalweg op het Noordzeestrand Neeltje Jans bij de Roompot sluizen kant van radartoren. Per keer duurt het ruim 2,5 uur. Wij verzamelen onder het viaduct bij de Roompotsluizen, is er niemand dan zijn ze al naar het strand. Het is handig om wanneer je van plan bent te komen, contact op te nemen met Elly Jacobusse tel. 0629835816 of mailen met: strandwagneeltjeans@gmail.com. Het zou namelijk om allerlei redenen kunnen dat het een keer niet door gaat. Zorg voor warme kleding en laarzen.

Inventarisatieprojecten en data

Smp: Strandaanspoelsel en monitoring project = strandexcursie.

Verzamelen:

- Donderdag 28 maart 9.15 u
- Donderdag 11 april 9.55 u
- Vrijdag 26 april 9.40 u
- Vrijdag 10 mei 9.35 u
- Zaterdag 25 mei 9.15 u
- Zaterdag 8 juni 9.15 u
- Maandag 24 juni 9.40 u
- Maandag 8 juli 9.45 u
- Dinsdag 23 juli 9.25 u
- Dinsdag 20 juni 9.40 u

Eventuele wijzigingen in de agenda kunt u vinden op:

<http://www.anemoon.org/Mijn-Anemoon/Activiteiten>

Info: Elly Jacobusse, M: 06 29835816, E: ellyjacobusse@gmail.com

Vogelwerkgroep

Bij alle excursies geldt dat mensen zich van tevoren moeten aanmelden om te weten te komen waar we ons verzamelen. Vogeltellingen worden door ervaren vogelaars uitgevoerd. Info peter@boelee.nl

Vrijdagavond 22 maart korte cursus Roofvogelnesten herkennen en observeren met aansluitend op:

Zaterdag 23 maart 14.00u leerexcursie Roofvogelnesten, opgeven bij Peter (Deze activiteit is speciaal voor mensen die daar nog niet veel ervaring mee hebben, je moet je hiervoor aanmelden bij Peter)

Weekeinde 13 april ganzen en zwanen/ watervogeltelling

Zaterdag 20 april Vroege vogelwandeling Goudplaat olv Edward, details ontvang je na je aanmelding

Maandag 13 mei VWG vergadering in het MEC op de Hollandse Hoeve aanvang 19.30u

Zaterdag 25 mei avond Nachtzwaluwen Brabantse Wal(kan evt in juni nog herhaald worden. Details ontvang je na je aanmelding

Zaterdag 8 juni mensen die het leuk vinden om eens bij het ringen van Steenuilen aanwezig te zijn kunnen op deze zaterdag mee. Details ontvang je na je aanmelding

Zaterdag 15 juni gezamenlijke avondwandeling.

Ook dit jaar wordt door o.a. Jeroen broedvogelonderzoek uitgevoerd in het Zwaakse Weel gebied en het gebied van den Inkel. Meld je bij hem aan als je eens op een vroege ochtend mee wilt: jeroenvkr@hotmail.com

Overig

Afspraak KNNV afd. Walcheren: Het bestuur heeft de afspraak gemaakt met de afdeling Walcheren om over en weer de gezamenlijke activiteiten in het verenigingsblad te vermelden. Voor meer informatie over deze en andere activiteiten: <http://www.knnv.nl/walcheren/>.

Jaarverslag 2023 secretaris KNNV afdeling Bevelanden

Door: Eric Brouwer

Samenstelling

KNNV afdeling Bevelanden bestaat uit 5 werkgroepen, een redactie voor het verenigingsblad 't Heelblaadje, een websitebeheerder en een bestuur.

De vereniging bestaat uit de volgende werkgroepen:

- beheerwerkgroep (werkterrein Rietput, Heemtuin en ons werkgebied);
- plantenwerkgroep;
- strandwerkgroep;
- vogelwerkgroep;
- rietputwerkgroep.

Leden en donateurs

Op 31 december 2023 hadden wij: 83 leden, 2 huisgenootleden en 64 donateurs met huisgenoten.

We hebben in 2023 in het MEC in Goes een ALV georganiseerd. Het bestuur heeft driemaal intern vergaderend en hierbij o.a. de richtlijn voor het Tichelaar fonds besproken.

Verder heeft het bestuur overleg gehad met de KNNV afdeling Walcheren. Onze afdelingen heeft samen met de afdeling Walcheren een symposium 'Negentig jaar natuurstudie en natuurbescherming in Zeeland' georganiseerd voor leden en belangstellenden.

We proberen deze samenwerking met Walcheren nog verder uit te bereiden door bekendheid te geven aan elkaars activiteiten.

Het bestuur zoekt nog steeds nieuwe bestuursleden.

Jaarverslag KNNV-beheersgroep 2023

Door Johan Vermin

We begonnen het jaar met een extra ochtend bij de fam. Kegge, Zwaakse Weel. Met 5 personen hebben we de klus waar we aan bezig waren afgemaakt. Alle projecten verdelen we nl. in behapbare brokken; stukjes laten staan is dan geen optie.

De volgende week bij fam. Landgraaf, Kloetinge moesten we meteen af lassen vanwege een storm, maar ook dat haalden we de eerstvolgende zaterdag weer in en meteen de zaterdag daarop weer volgens schema; 43 knotwilgen. Plus een les in 'bij de les blijven': ALS JE DE SLEUTEL VAN DE BUS IN HET CONTACT LAAT ZITTEN BLIJVEN DE LAMPEN BRANDEN -> Accu leeg. Enfin de wegwacht streek over z'n hart en een uur later konden we toch weer terug.

Inmiddels hadden we ook bericht ontvangen dat Harry Raad wel wat hulp kon gebruiken. Nou daar hebben we twee extra zaterdagen voor ingeroosterd en zodoende nog 43 bomen extra geknot. Mooie stek Harry, hopelijk gaan de hoogspanningsleidingen de tuin niet overheersen!

Verder zijn we nog in de Rietput, Goese Sas geweest, bij Het Jachthuis,

Kloetinge en bij Foort Minnaard, Wemeldinge. In het kader van 'gluren bij de burens' gingen we ook eens naar Walcheren bij wijze van uitwisseling met de knotploeg aldaar. Echter toen wreekte zich de vele extra zaterdagen dit seizoen; met een opkomst van zes personen konden we geen potten breken.

Op 15 februari hebben we met een man of vijf door de week een aantal bomen geplant in de Hollandse Hoeve en Mannee. Dit in opdracht van Stichting Landschapsbeheer Zeeland. Later hebben we nog een ochtendje fruitbomen vrijgemaakt van bramen en knellend gaas.

Het maaien en hooien van stukken van de



Rietput en de Heemtuin is qua weer voorspoedig verlopen, de opkomst van vrijwilligers loopt jaar na jaar steeds iets terug.

Op de Natuurwerkdag zijn we het seizoen begonnen op de Noldijk bij de fam. Priem, Ovezande. Tot de koffie bleef het droog, daarna was het inrukken geblazen vanwege storm en hoosbuien. Zodoende moesten we een extra zaterdag inplannen om het project nog net niet af te krijgen. Het zat ook niet mee dat een aantal van onze vaste vrijwilligers langdurig geblesseerd zijn/waren. Daarna volgde nog een aflassing vanwege regen en wind, waarna we het jaar af mochten sluiten bij fam. Aarnoutse en fam. de Landgraaf.

Toch weer lekker gewerkt in 2023. Je zou bijna zeggen: "Lente, zomer en herfst zijn een hinderlijke onderbreking van het knotseizoen!".



Beheerswerkgroep (foto Mart Karremans)

Jaarverslag 2023 Paddenstoelen Werkgroep Zeeland

Door Ruud Lie

Het afgelopen jaar was er een van uitersten. Het begon goed in januari tot maart daarna begon het steeds droger te worden wat duurde tot oktober.

De rest van het jaar werd steeds natter en vooral de laatste excursies vielen in het water, waardoor de excursie deelname beperkt was. Toch hebben we 13 excursies gehouden, waarvan één zonder telling, omdat Henk niet aanwezig kon zijn en 4 excursies zijn afgeblazen vanwege droogte. De laatste 3 excursies waren zeer nat met slechts enkele deelnemers. De bijeenkomst van december 2022 werd verschoven naar januari.

De excursie in januari ging naar de Goudplaat op Noord-Beveland met een kleine groep. Bijzondere vondsten waren Bruinzwarte vuurzwam, Grootsporige platviltkorstzwam, Witte populierzwam, Hazelaarkorstkogelzwam, Blauwe korstzwam.

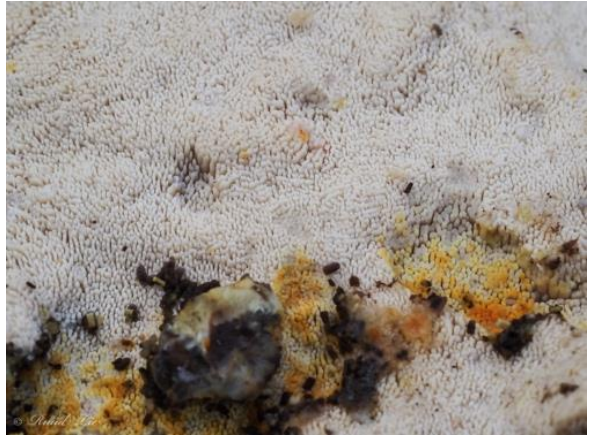


Witte populierzwam



In februari was het doel Ter Hooge op Walcheren. Bijzonder vondsten waren Doolhofelfenbankje, diverse slijmzwammetjes, Schorsschijfjesmeniezwammetje, Boomkankermeniezwammetje en Kruidenpluisje.

In maart was het doel Ouwerkerk op Schouwen. Bijzondere vondsten waren Braamschoorsteentje, Klein krentebrijkorstje, Zwartstippigschorschijfje, Grootsporig iepenschorschijfje, Ingedeukt meniezwammetje en Muizentandkorstje allen zeer klein.



Muizentandkorstje

April ging niet door vanwege afwezigheid van Henk.

In mei was het doel Schuddebeurs op Schouwen. Bijzonder vondsten waren Voorjaars pronkridder, Roomkleurige oliecelkorst, Cambriumwaterkelkje, Bloedende buisjeszwam, Kortwortelfranjehoed en Maanspoorstrookzwam.

Augustus De Piet ging niet door vanwege de droogte.

2 september was het Waterwingebied van St Jansteen het doel. Bijzondere vondsten waren Dwergcollybia, Populierenschijfzwam, Tepelaardster, Donkerbruine stuifzwam, Hulstschotelje en Bleke knolvoethertenzwam.

30 september bezochten we het Veerse bos. Bijzonder vondsten waren Donkere wasplaat, Franje vloksteeltje, Witstelige zadelkluiwzwam, Blozende stinkvezelkop, Rijzende kruitzwam en Haagbeukschorszwam.



Witstelige zadelkluiwzwam



Franje vloksteeltje

7 oktober bezoek aan Poelbos bij Goes werd vanwege droogte afgeblazen.

18 oktober was het doel Bosgebied Westenschouwen. Bijzonder vondsten waren Gelaarsde gordijnzwam, Duinspleetvezelkop, Teervlekkenzwam, Roodvoetrussula en Bruine ringboleet.



Bruine ringboleet



Roodvoetrussula

28 oktober togen we met een aantal gasten van de NMV en Natuurvereniging Tholen naar de Grevelingendam. Dit was de drukstbezochte excursie en het was de moeite waard. Regen bleef ondanks voorspelling gelukkig weg. Bijzondere vondsten waren Duinmostrechterzwam, Kleine molenaar, Zwartsneesatijnzwam, Roze mestschijfje, Elzenweerschijnzwam, Donker hazenoor, Holsteelfranjehoed, Sparrenveertje en Krupend waskorstje.



Zwartsnee satijnzwam



Donker hazenoor



Sparrenveertje

4 november bezochten we Westhove op Walcheren weer vanwege het natte weer met een kleine groep. Bijzonder vondsten waren Parelhoenchampignon, Doolhofelfenbankje, Kussenvormige houtzwam, Beukennapvlieskelkje, Sombere aarddrager, Duinboschampignon parasol, Bruinplaatbundelridderzwam, Dadelfranjehoed en als kers op de taart de Oranje oesterzwam met dank aan Wilma die hem eerder gevonden had.

8 november was Kerkwerve in de regen aan de beurt. Bijzondere vondsten waren Sneeuwwitte anijschampignon, Kroontjesknotszwam, Mesttrechterzwam, Spechtinkzwam, Oranje eikengordijnzwam, Zomervaalhoed, Muurmosschijfje, Bundelbreeksteeltje.

18 november bezoek aan Neeltje Jans de zeereep. Met slechts 4 diehards in de regen en kou was het een korte excursie. Bijzondere vondsten waren met name de Harpoenzwam, Koijnenmesthaarbolletje, Gelijksporig mesturtje en Zandparasolzwam.

25 november St Jans Schorre de excursie was afgeblazen vanwege het samenvallen met een NMV Crystella weekend in Heer België en het feit dat het bosje min of meer verdronken was.

9 december bezoek aan de Veerse dam op Walcheren met een klein groepje weer in de stromende regen. Bijzondere vondsten een paar kleintjes nl. Gelijksporig mesturtje, Helmdekselbekertje, Kaal muurspoorbolletje, Gezellig mestvaasje en een grotere Helmstropharia.



Duinstinkzwam

De eindejaars bijeenkomst wordt 16 januari 2024 in Goes gehouden ter bespreking van nieuwtjes, vaststelling van het programma voor het komende jaar en het tonen van foto's van bijzondere vondsten door de aanwezigen.

Ruud Lie

Jaarverslag vogelwerkgroep 2023

Door Rien Westrate

Vogelwerkgroep De Bevelanden

De Vogelwerkgroep De Bevelanden heeft in 2023 twee vergaderingen belegd op 7 februari en op 9 oktober. Op beide vergaderingen was Rien W. dagvoorzitter. Peter B. heeft aangegeven dat hij de vergaderingen niet meer zal leiden en daarom is op de laatste vergadering Rien gevraagd om voorzitter te worden. Hij wil dit doen en daarnaast is er een vicevoorzitter benoemd in de persoon van Jeroen v. K. Peter heeft een blijk van waardering ontvangen. In 2024 hopen we vier keer te vergaderen. De VWG heeft 71 leden en helaas is ons lid Bram T. overleden.

Reigerslaapplaatstellingen.

In de wintermaanden werden de reigers en Aalscholvers op hun slaapplaatsen geteld. Zilverreigers, Klein en Groot slapen gezamenlijk, soms in gezelschap van Aalscholvers en Blauwe reigers in bomen.

Ganzen en zwanentellingen

De Ganzen en zwanentellingen werden door dertien tellers iedere wintermaand vanaf september geteld in de door hun geclaimde gebieden. Ook de andere aanwezige watervogels worden geteld en als bijvangst ook de roofvogels. Alle gegevens gaan naar Sovon.

SOVON "Midwintertelling

Rond half januari vindt ieder jaar de SOVON "Midwintertelling" plaats. Heel Noord- en Zuid-Beveland werd gebiedsdekkend geteld op watervogels en roofvogels. Peter coördineert jaarlijks deze tellingen, maar geeft aan dat dit het laatste jaar is. In het verslag van J.W. Vergeer is te lezen dat in Zeeland 518 telgebieden (144.000 ha.) uitgekamd zijn. Het zoute milieu wordt gedaan door tellers van DMP (Delta Milieu Projecten) in opdracht van RWS.

Watervogeltelling.

Gedurende de maanden september tot en met april (incl. Midwintertelling) werd er door enkele vrijwilligers maandelijks een vastgesteld gebied gemonitord op watervogels. Dit Meetnet levert gegevens op over aantallen en verspreiding van watervogels in Nederland en daarnaast kunnen internationale schattingen daarop worden gebaseerd.

In de laatste twee weken van december vindt de PTT telling plaats. (Punt-Transsect-Tellingen) Op door Sovon vastgelegde punten in een telgebied, per telpunt 5 minuten, alle dieren tellen die je ziet of hoort.

Tijdens het broedseizoen werd door een aantal leden een BMP-A telling uitgevoerd. De Zwaakse Weel is zodoende weer grondig uitgekamd en alle broedvogels (74 soorten) zijn in kaart gebracht. Daarnaast zijn bij Rilland de schorren langs de Westerschelde (20 soorten) gemonitord.

Ook is door een lid een MAS-telling gedaan (Meetnet Agrarische Soorten). Bij deze telling van tien minuten op vijf vastgestelde punten worden alle vogels met broedcodes genoteerd rondom die stip.

Steenuilwerkgroep

In 2023 waren er 64 bezette territoria en er zijn 112 steenuilen geringd en 13 legsels zijn mislukt. De weersomstandigheden waren aanvankelijk ideaal en daarna minder, wat tot enige sterfte onder de jonge steenuilen heeft geleid. Een groepje vrijwilligers helpt Peter bij de controles. Het Zeeuws Steenuilfonds is ondergebracht bij de Stichting Landschapsbeheer Zeeland.



foto's J. van Kruiningen in ons werkgebied

Ransuilwerkgroep

Op de vergadering in oktober hebben Bram R. en Jeroen v. K. aangegeven dat ze de Ransuilwerkgroep daadwerkelijk op gaan starten. Samen met Ria K.

hebben ze in december een oproep gedaan aan de leden en gaan ze winterroesten inventariseren. Het plan is om op een apart account op waarneming.nl te registreren waar roestplaatsen, adulten, nestplaatsen en roepende jongen zich bevinden op de Bevelanden. Achteraf zal hiervan verslag worden gedaan.

Kerkuilwerkgroep

Er zijn door Peter 86 jonge kerkuilen geringd. Jack. M is in opleiding voor ringer en heeft naast kerkuilen ook andere soorten uilen en roofvogels geringd. Verdere gegevens ontbreken van deze werkgroep die geleid wordt door Hans. M.

Roofvogelwerkgroep

Door coördinator Hans K. werden weer roofvogelnesten gevolgd en zoveel mogelijk details werden op nestkaarten genoteerd. Dit afgelopen jaar zijn er 148 nestkaarten ingevuld. Van de havik werden de eieren geteld en opgemeten en verder werden er van diverse soorten de jongen geringd, opgemeten, gewogen en gesekst. Het ringen en klimwerk gebeurde door erkende ringers en daartoe getrainde klimmers.

- Onze VWG website wordt door onze webmaster Bram K. steeds bijgehouden. In de Agenda worden excursies aangekondigd. In de kennisbank van de KNNV kun je terugkijken in verslagen, rapporten etc. De recente verslagen van alle subwerkgroepen zijn erop te vinden.

<https://vwgbevelanden.knnv.nl>

Eurobirdwatch

Op 30 september werd de internationale Trekvogeltelling georganiseerd. Vanuit onze werkgroep werd er geteld aan het Banjaardstrand. Dit stukje Noordzeestrand behoort tot ons werkgebied.

Een aantal leden van de VWG helpen agrariërs met inventariseren van akkerranden in het kader van de samenwerking met Poldernatuur Zeeland. Om misverstanden uit de weg te ruimen is er een overleg geweest te Ovezande op 27 juni met het bestuur van de Milieucoöperatie Zuid-Beveland o.l.v. coördinator Martijn A. Tijdens vijf telrondes per jaar wordt de vogelstand in kaart gebracht.

Huiszwaluwproject

Ook dit jaar werden de Huiszwaluwnesten op de Bevelanden geteld, gecoördineerd door Niels de S. Het aantal nesten varieert per regio. In totaal werden er 1.739 nesten geteld.



Noordse stormvogel (foto J. van Kruiningen in ons werkgebied)

Excursies.

Afgelopen jaar werden er enkele excursies georganiseerd. Peter B. is onze coördinator. Het streven is om elke maand een excursie te plannen.

Dit jaarverslag geeft een getrouw beeld van onze vele activiteiten. Zonder de inzet van al onze vrijwilligers is dat onmogelijk! We willen ook in het jaar 2024 gezamenlijk onze bijdrage leveren aan een gevarieerd vogelbestand in het Bevelandse landschap. Door Corona werden er sinds februari 2019 geen vergaderingen meer georganiseerd. Wel zijn alle tellingen, inventarisaties en excursies doorgegaan.

Reigerslaaplaatstellingen

In enkele wintermaanden worden de reigers en Aalscholvers op hun slaappleaatsen geteld. Zilverreigers, Klein en Groot slapen gezamenlijk, soms in gezelschap van Aalscholvers in bomen en zijn dan gemakkelijk te tellen. De Zilverreigers slapen niet elk jaar op dezelfde plekken. Dat kan te maken hebben met verstoring door mensen (vuurwerk gedurende de dagen rond de jaarwisseling) maar ook door verstoring door vossen.

De Ganzen en zwanentellingen

die iedere wintermaand vanaf september t/m april plaats vinden, tonen aan dat het waarschijnlijk met de temperatuur te maken heeft of er veel of weinig ganzen aanwezig zijn. Hoe kouder des te meer ganzen.

SOVON Midwintertelling

In het weekeinde op de helft van januari vindt ieder jaar de SOVON "Midwintertelling" plaats. Heel Noord- en Zuid-Beveland wordt dan gebiedsdekkend geteld op watervogels en roofvogels. Er doen 29 tellers aan mee. Ieder jaar komt er een SOVON rapport uit met de cijfers van deze tellingen. Je kan ze vinden op onze VWG website onder "Watervogeltellingen"

Stenuilen

Er zijn nu ruim 300 nestkasten geplaatst waarvan er dit jaar 54 bezet waren en waaruit 112 geringde jongen uitgevlogen zijn. Op nog eens 17 plaatsen werden sporen gevonden van aanwezigheid van steenuilen zonder dat bekend is of daar gebroed werd. In ongeveer 8 nestkasten die vorig jaar bezet waren werden dit jaar geen steenuilen meer aangetroffen. Mogelijk heeft dat te maken met de ver gevorderde leeftijd van enkele vrouwtjes. Op de Bevelanden blijken de steenuilen niet ouder te worden dan 11 jaar.

Het Zeeuws Steenuilfonds dat al enkele jaren zorgt voor de financiering van o.a. nestkasten en materiaal was administratief ondergebracht bij Stichting Het Zeeuwse Landschap. Tijdens een bijeenkomst op 5 november bij die Stichting werd onder grote belangstelling van vele vrienden van de Bevelandse steenuilen het Zeeuws Steenuilfonds overgedragen aan Stichting Landschapsbeheer Zeeland (SLZ).

Tijdens deze overdracht kreeg Peter Boelee van het Prins Bernard Cultuurfonds een geldprijs als erkenning van zijn 15 jaar inzet om de steenuilen populatie op de Bevelanden te behouden en mogelijk uit te laten breiden. En dat is zeker gelukt. In 2007, toen hij met zijn werk begon waren ongeveer 20 bezette steenuilterritoria bekend, nu zijn dat er al ruim 70.

Alle steenuilbescherming jaarverslagen kan je op de VWG website vinden.

Ransuilenwerkgroep

Helaas was er binnen onze VWG nog weinig animo om de Ransuilen in kaart te brengen. Mogelijk gaat dat in 2024 lukken

Kerkuilwerkgroep

Hans M. is niet bereid de cijfers te delen met de Vogelwerkgroep

Eurobirdwatch

Op de eerste zaterdag in oktober vond weer de Europese Vogeltrekking plaats. Dit jaar stonden we er al voor het 17^e jaar.

De KNNV VWG website

De website wordt door onze Webmaster Bram K. steeds verder uitgebreid. In de Agenda worden excursies en andere activiteiten aangekondigd. In de kennisbank van de KNNV kan je oude broedvogelverslagen opzoeken. Het is de moeite waard om eens een bezoek aan deze website te brengen:

<https://vwgbevelanden.knnv.nl>

Roofvogelwerkgroep

Elly S. is gestopt met de coördinatie van de roofvogelwerkgroep en die taak heeft Hans de K. overgenomen.

De jaarcijfers 2022 worden nog in een jaarverslag van de Roofvogelwerkgroep verwerkt en later op onze VWG website gepubliceerd.



Ringen van Boomvalk door onze ringer in opleiding. (foto R. Weststrate)

PTT telling

In de laatste twee weken van december vindt de PTT telling plaats. (**PTT= Punt-Transect-Tellingen**) Met het PTT-project verzamelen we gegevens over de aantalsontwikkeling van vogels die 's winters in Nederland verblijven.

De PTT wordt al sinds 1978 georganiseerd en bestaat uit een telling in december vanaf vaste punten langs een route. Vanwege de eenvoudige opzet is dit 'fietsronde voor de wetenschap' populair onder vogelaars.

Inventarisatie akkerranden

Een vijftal leden VWG helpen agrariërs met inventariseren van akkerranden in het kader Poldernatuur Zeeland.

Huiszwaluwnest telling

Onder leiding van coördinator Niels de S. zijn ook dit jaar weer de huiszwaluwnesten geteld door een behoorlijke groep tellers verspreid over de Bevelanden. Met een totaal wat er zeker weer mag zijn, 1739 **nesten** werden er dit jaar door jullie geteld.

Vorig jaar (2022) werden er 1837 nesten geteld en het jaar daarvoor 1433

Zwaakse Weel inventarisatie

Op initiatief van Peter Boelee werd al in 2021 een voorstel gelanceerd om na de Coronaperiode weer eens gezamenlijk een KNNV project uit te voeren. Er werd gekozen voor het inventariseren door alle KNNV werkgroepen van het Zwaakse Weel gebied. Een vijftal ervaren vogelaars van onze Vogelwerkgroep liepen ieder een ronde gedurende het broedseizoen met geïnteresseerden om de broedvogels in kaart te brengen. Het inventarisatieverslag van alle KNNV werkgroepen werd in 2023 in een extra Heelblaadje gepubliceerd. Het VWG verslag van deze broedvogelinventarisatie zal ook op de VWG website worden gepubliceerd.

Voor informatie over dit Jaarverslag kan je altijd even mailen met Peter B.: peter@boelee.nl



IJsvogel foto J. van Kruiningen in ons werkgebied

Jaarverslag van de Strandwerkgroep Neeltje Jans 2023

Door Marijke Wesseling en Anne Fortuin

Als groep komen we om de 14 dagen bij elkaar.

Afgelopen jaar is dat 24 maal geweest. Eénmaal was de stormvloedkering afgesloten voor verkeer in verband met werkzaamheden aan de schuiven. De activiteit wordt steeds gepland net na volle maan of nieuwe maan. De vaste kern bestaat uit zo'n 6 personen, Anne Fortuin is als marien bioloog onze vraagbaak en Elly Jacobusse zorgt voor het contact met de Stichting Anemoon, waar de waarnemingen ingevuld op een excelformulier naar toe gestuurd worden. Je vraagt je dan weleens af wat wordt er met deze gegevens gedaan? Kijkt iemand er überhaupt naar?

Tot onze verrassing werden de vele vondsten van allerlei wieren opgemerkt en stond er een klein stukje hierover in 'Het Zeepaard' (dat betrof de waarnemingen van 7 april). Toen hebben we 40 verschillende wieren gevonden, dat was meteen het meeste voor dit jaar. Het gemiddelde ligt op zo'n 25 soorten. De waarnemingen geven ook een beeld in de tijd. Zeker nu de temperatuur geleidelijk aan stijgt, geeft dat mogelijkheden voor zuidelijker soorten om zich voor de Nederlandse kust te handhaven.

Schelpen vinden we in wisselende hoeveelheden, gemiddeld zo'n 24 soorten. Ik wil hier 30 november uitlichten. Na de novemberstormen, lag het strand werkelijk bezaaid met Brokkelsterren (*Ophiotrix fragilis*), dood en levend, gehavend en gaaf. We hebben toen ook de meest verschillende schelpensoorten (33) gevonden, waaronder Wijde mantels (*Aequipecten opercularis*) en Venusschelpen (*Chaumelea striatula*), doubletten, met vlees en levend. De aangespoelde hoeveelheden waren enorm.

Op 24 januari hebben we een levend Goudkammetje (*Lagis koreni*) gevonden, hij was helaas zijn mooie zandkokertje door het woelige water verloren (zie het artikel in de Composiet 2023 no.1). Een maand later op 23 februari werden we verrast door een jong Grijze zeehond. Hij of zij lag rustig vlak bij de afvalbak. We hebben het beest met rust gelaten.



Aan de Nationale Strandteldag op 25 maart hebben we deelgenomen. Het was echt verschrikkelijk weer die dag, je werd compleet gezandstraald door de harde storm. Toch zijn er nog vier lijsten door ons ingevuld. Het was vooral belangrijk dat de doubletten geteld werden. Dat geeft een vrij recent beeld wat er in de zee leeft. Bestaat de schelp nog uit twee helften dan is het weekdier nog niet zo lang geleden dood gegaan.

Een andere memorabele dag was 20 juli, wij vonden toen een pakket zwarte 'urntjes' van een geleachtige structuur en ook een soort 'snotjes' ook geleachtig maar wit van kleur. Dan is het leuk dat we een Whatsapp groep hebben. Wij wisten niet wat het was, via de groep kwam de oplossing. Het betrof hier eieren van de Gewone zee kat (Sepia officinalis), de Dwerginktvis (Sepioloidea atlantica) en de Gewone pijlintvis (Loligo vulgaris).



Een greep uit fantastische namen die langs kwamen waren Kwastwier (*Pylaiella littoralis*), de kwal het Lampenkapje (*Aequorea vitrina*), Japanse zakpijp (*Perophora japonica*), en de hydropoliep het sorbetbekertje (*Calycella syringa*).

Bent u geïnteresseerd in meer, dan kunt U de waarnemingslijsten inzien via Elly Jacobusse: ellyjacobusse@gmail.com of de Stichting Anemoon <http://www.anemoon.org/Mijn-Anemoon/Activiteiten>

Jaarverslag plantenwerkgroep

Door Justus van den Berg

Tot enige tijd geleden was het inventariseren van planten globaal van 1 mei tot eind augustus. Maar het inventarisatie seizoen duurt nu veel langer van maart tot en met september en ook nog tussen Kers en Nieuwjaar. Daarnaast hebben we in februari onze winterlezingen. We gaan vroeg in het jaar en in het najaar op zaterdag inventariseren en vanaf mei op woensdagochtend en donderdagavond. De actieve groep bestaan uit 8 personen. In 2023 heeft de plantenwerkgroep het volgende ondernemen:

- Winterlezingen;
- Muizenstaart (Schouwen);
- Campingadventieven;
- Westhove (verkenning Stinzenplanten);
- HNS (het nieuwe strepen);
- Spiesleeuwenbek/ Kleine wolfsmelk;
- Wollige distel;
- Zilte soorten;
- Eindejaars plantenjacht.

Winterlezingen

In februari en maart houden wij elke donderdag een bijeenkomst in het Mec. Leden presenteren dan veelal vakantiefoto's. Tevens worden de resultaten van het jaar ervoor en het plan voor het komende jaar besproken.

Muizenstaart (Schouwen)

Muizenstaart is een voorjaarsplant die behoort tot de boterbloem familie. Het is een klein ding dat niet kan concurreren, dus komt het alleen maar voor op gronden die in de winter/voorjaar kaal zijn. Gezichte plekken zijn vee verzamelplaatsen, looppaden van het vee en achter hekken.

In 2023 zijn we weer langs de groeiplaatsen op Schouwen geweest. Op een van de plekken kwamen we de boswachter tegen die nog nooit van deze soort had gehoord. Feitelijk staat hij er dus bovenop, dat vond hij zeer informatief. Het is klein maar fijn.



Muizenstaarten op Schouwen

Campingadventieven



Gazonbeheer op een camping met een grote populatie van Kleine boterbloem.

Welke florist gaat er in april naar de camping om bijzonder planten te inventariseren?

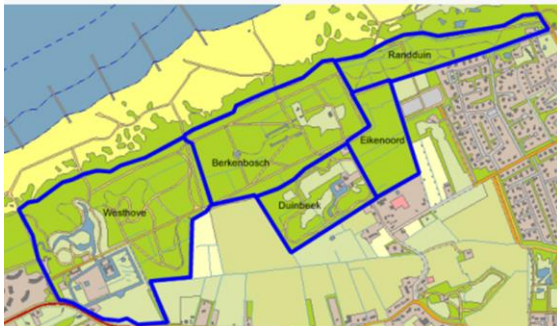
Camping adventieven zijn nieuwe soorten voor Nederland die speciaal op campings voorkomen. Dit betreft soorten als Kleine boterbloem, Miskusreigersbek, Naalzaadbloem en Mosbloempje. Ze groeien op de kale plekken waar gedurende de zomer tenten en caravans staan. Het zijn soorten die vroeg bloeien en als zaad hebben als het toeristenseizoen begint. Ze komen uit het Middellandse zee gebied waar de winter een aantrekkelijk seizoen is en de zomer veel te droog op te kunnen overleven. Mogelijk zijn ze meegenomen met tenten die in het Middellandse zeegebied hebben gestaan. Daarnaast kunnen ze

heel goed tegen gazonbeheer. Lekker rustig om op een camping lopen en kale plekken afzoeken!

Westhove (verkenning Stinzenplanten)

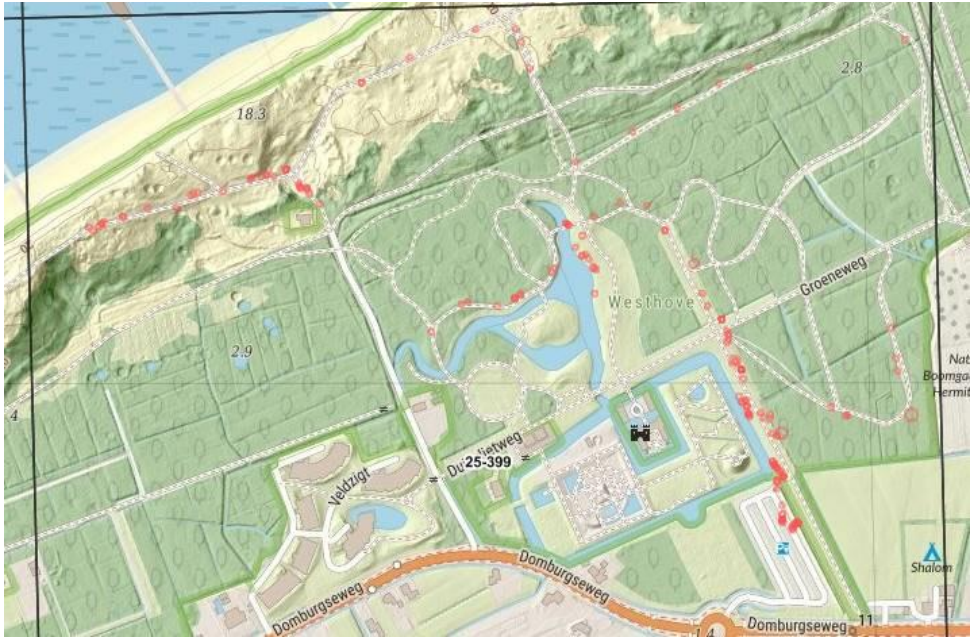


De vijf landgoederen die we gaan inventariseren



Ter voorbereiding van de inventarisatie van de Stinzenflora in de Manteling van Walcheren, met de plantenwerkgroep van de KNNV Walcheren, hebben we in het voorjaar het landgoed Westhove geïnventariseerd. We hebben 162 soorten waargenomen, waarvan 6 nieuw voor het kilometerhok. Dan denk je dat

dit gebied niks nieuws op zal leveren, maar toch! Zandraket was nog niet eerder gemeld en ook Glad Walstro en Beekpunge niet, toch geen bijzondere soorten. Duidelijk nieuw was Kleine Vogelkers, het broertje van de Amerikaanse vogelkers maar dan anders. Overigens is onze ook nieuwe Getande pinksterbloem niet goedgekeurd. Dit is een ondersoort van de gewone Pinksterbloem, is in het veld duidelijk herkenbaar. Maar we gaan in 2024 de juiste foto's maken en dan wordt dit zeker erkend.



Waarnemingen in Westhove



Het Nieuwe Strepen

We hebben in 2023 in totaal 15 kilometerhokken geïnventariseerd volgens Het Nieuwe Strepen. Dit houdt in dat twee groepen hetzelfde gebied inventariseren. Op grond van de resultaten kunnen trends op landelijk niveau van het voorkomen van soorten worden bepaald. In augustus en september richten we ons (op zaterdag) op hokken buiten de Bevelanden en zo kom je in de gekste uithoeken en mooiste plekken.

Wollige distel



De Valdijk met zeer hoog gras dankzij het warme vochtige voorjaar

Door het natte en warme voorjaar deden de grassen het goed. Op de Valdijk was het dus heel lastig zoeken naar de rozetten van de Wollige distel. Uiteindelijk is het wel een top jaar geworden maar dat kwam grotendeels door de bijzondere maatregelen die Natuurmonumenten had uitgevoerd (plaggen en woelen). Ook op de Molenpolderdijk kwamen veel planten tot bloei, dit als gevolg van het rooien van de populieren een jaar daarvoor. De vegetatie was enorm ruig met Kleefkruid tot 1 meter, maar ook Wollige distels.

Zilte soorten

In de nazomer gaan we op zoek naar bijzondere zilte soorten zoals Gele Hoornpapaver, Strandbied, Gelobde melde en Kustmelde. Dit jaar zijn we bij Kats geweest. De eerste twee hebben we wel gevonden maar de bijzondere meldes niet.

Eindejaars plantenjacht

Dit jaar hebben we voor het eerst een excursie gepland in de periode tussen kers en begin januari. Door het slechte weer viel het helaas in het water ook het alternatief in Middelburg ging helaas niet door.

Ik heb zelf wel twee keer een uur buiten gelopen op bloeiende planten te inventariseren. Je vindt er makkelijk 10 tot 15 soorten. Bijzonder is dat in Zeeland

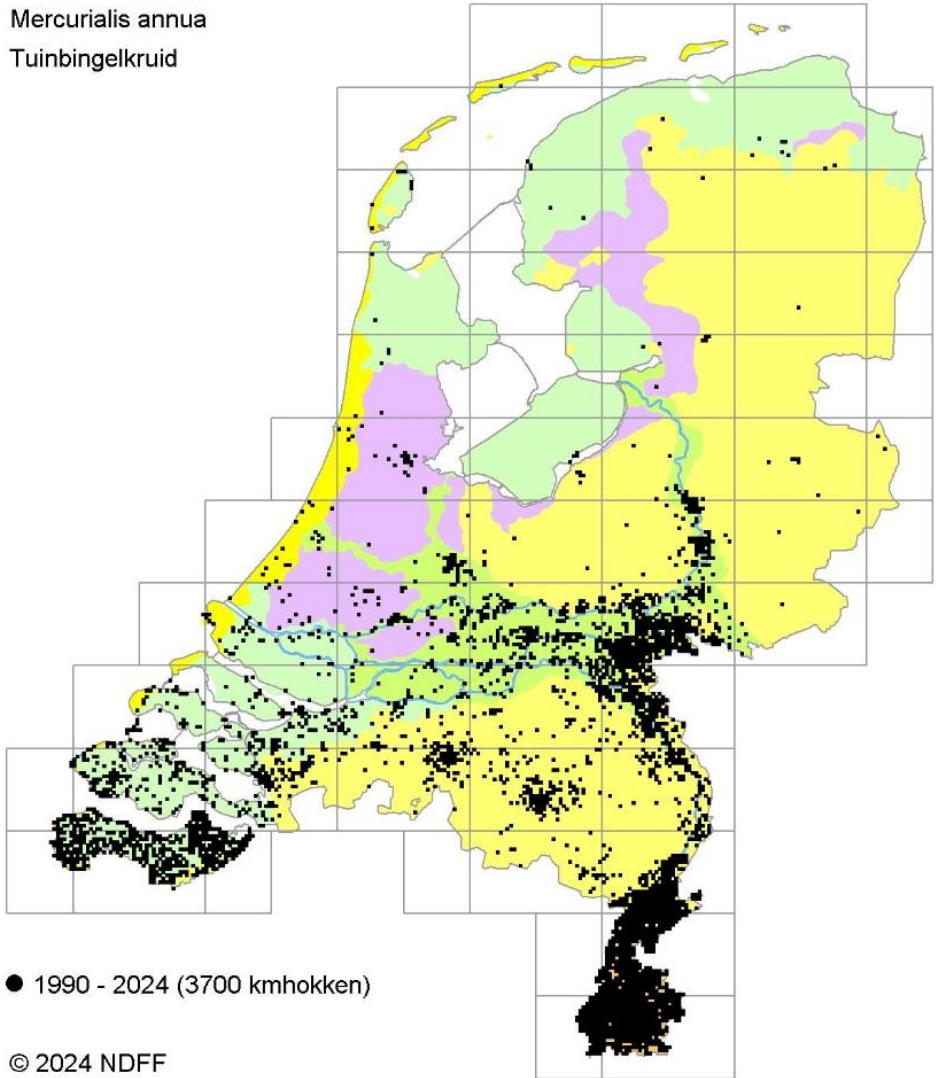
Tuinbingelkruid in de top-10 staat, terwijl landelijk gezien deze soort veel minder is waargenomen.

Dit is toch een effect van de milde winters in Zeeland.

De resultaten zijn te zien op [FLORON > Actueel > Eindejaars Plantenjacht](#).

Mercurialis annua

Tuinbingelkruid



Het leukste kilometerhok van 2023

Door Pieter van Rijswijk

Het Nieuwe Strepen

Met de plantenwerkgroep inventariseren we ieder jaar een aantal kilometerhokken. Deze inventarisaties zijn onderdeel van het FLORON project "Het Nieuwe Strepen".

De bedoeling is dat twee personen (of groepen) onafhankelijk van elkaar een km hok inventariseren. Dat kan verschillen in waarnemingen geven. Vooral als die inventarisaties in verschillende seizoenen gedaan worden.

Sommige km hokken worden na zo'n 5 tot 10 jaar een keer herhaald.

De hokken kunnen in zeer verschillende gebieden liggen. Van pure landbouw gebieden tot mooie natuurterreinen op de kop van Schouwen of de Walcherse duinen.

Het leukste vind ik als zo'n km hok op de rand van de bebouwing ligt. Dit jaar hadden we zo'n hok aan de zuidkant van Nieuwdorp, km hok 40-387. We hebben dit hok in 2018 gedaan dus dit was een herhaling.



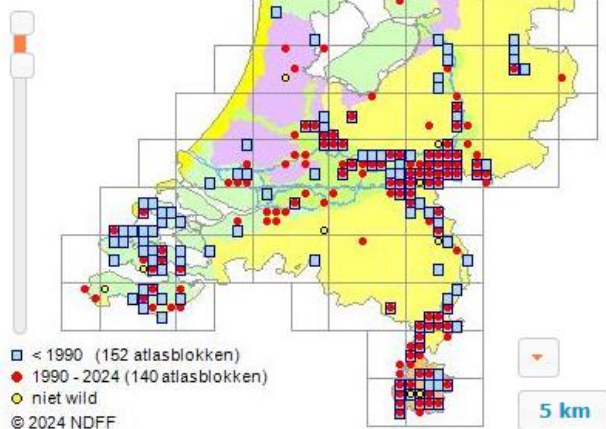
Spiesleeuwenbek (foto Giel Jacobusse)

Kickxia elatine (L.) Dumort.

Spiesleeuwenbek

Coörd: 180-389

Km-hok: 52-31-11

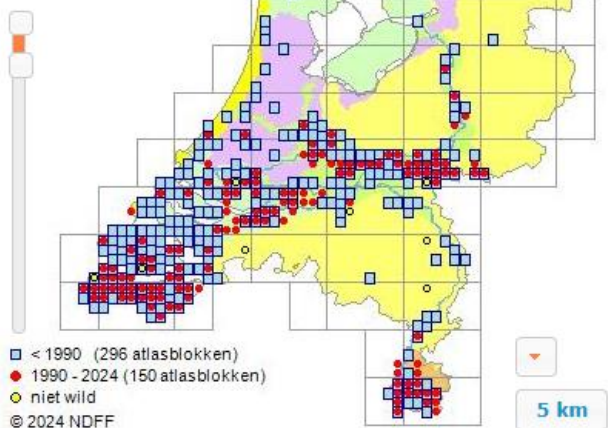


Euphorbia exigua L.

Kleine wolfsmelk

Coörd: 219-481

Km-hok: 27-48-45



Dorp en bevrijdingsmuseum

De eerste inventarisatie was op 6 juli 2023. Met Nettie en Jan zijn we begonnen op de parkeerplaats van het Bevrijding Museum met het plan om het dorp in te lopen.

De eerste waarnemingen waren de gebruikelijke soorten zoals Engels raaigras, Gewoon varkensgras, Paardenbloem en Klein streepzaad. Toen we daar zo bezig waren werden we aangesproken door een bestuurder van een auto die vroeg wat we zochten. En dat hebben we verteld met de hoop dat hij mee zou willen doen. Maar het bleek de beheerder van het Bevrijdingsmuseum te zijn die aanbod om het terrein van het museum ook te bekijken. Dat hebben we natuurlijk gedaan.

Dat terrein bestaat uit goed onderhouden en gemaaide grasvelden en een waterpartij. Het grasveld was niet zo heel erg interessant, maar de waterpartij en de oevers waren leuker. We vonden daar de gebruikelijke water/oeverplanten zoals Riet Grote waterweegbree en Grote lisdodde. Maar ook Heen en dat wil zeggen dat er brak water in de vijver staat. Verder nog een paar leuke waarnemingen van Gevleugeld hertshooi, Rode water ereprijs en Graslathyrus. In het water vonden we Gekroesd fonteinkruid en Zilte watterranonkel. In de natte weilandjes had ik Rietorchis verwacht maar die hebben we niet gevonden. Maar dat komt waarschijnlijk omdat die weilandjes al gemaaid waren. Later hebben we onder andere nog Rood guichelheil gevonden.

We zijn een ruim uur op dat terrein geweest en zijn toen het dorp ingelopen. Daar vonden we weer de soorten die je daar verwacht zoals Zevenblad en Scherpe boterbloem. Maar ook echte stoeplantjes zoals Klein liefdegras en Straatwolfsmelk. De laatste is een recente immigrant die zich snel gespreid in de voegen van de tegels. We zijn die eerste avond voornamelijk in het noordelijk deel van het km hok geweest.

De week daarna zijn we op 13 juni in het zuidwestelijk deel van het km hok wezen kijken, dit keer weer met Nettie, Jan, Mart en Justus. Eerst hebben we de omgeving van restaurant Landlust bekeken. Dat is een wat ruig gebied waar we weer de bekende soorten vonden. Uiteindelijk zijn we via een bosje bij de akkers aangekomen en daar was het top.

In 2018 hadden we daar een exemplaar van Kleine wolfsmelk gevonden en ik was benieuwd of die er nog stond. Nou dat was snel duidelijk, er stonden er wel een stuk of 50 planten. Kleine wolfsmelk is een zeldzaam akkeronkruid. Vroeger kwam dat vaker voor op Walcheren maar na de inundatie en de watersnoodramp is het verdwenen. Zoals zoveel soorten kan het niet tegen zout water. Veel andere soorten zijn daarna weer teruggekomen maar Kleine wolfsmelk kan dat blijkbaar niet. Op Zeeuws- Vlaanderen werd Kleine wolfsmelk ook gevonden,

maar ook daar lopen de aantallen terug. Aan de rand van datzelfde akkertje vonden we Spiesleeuwenbek. Dit is ook een zeldzaamheid die we daar in 2018 ook gevonden hadden. Justus heeft in nummer 4-2023 een verslagje over deze soort gemaakt.

We hebben daarna het km hok zo goed mogelijk afgemaakt. We hebben niet het hele km hok kunnen bekijken maar op de overgebleven stukken zullen we waarschijnlijk geen nieuwe soorten vinden.

We hebben in totaal 186 soorten gevonden in dit km hok en dat is best veel. Maar aantallen zeggen niet alles, het belangrijkste is dat we een paar bijzondere soorten gevonden hebben. Graslathyrus is in Zeeland vrij algemeen, maar in de rest van Nederland is dat niet zo. Kleine wolfsmelk en Spiesleeuwenbek zijn echt bijzonder.

Helaas is er geen tweede persoon (of groep) geweest die dit km hok ook geïnventariseerd heeft. Wel zijn er naar aanleiding van onze vondsten een paar soortenjagers wezen kijken, maar die hebben verder geen bijdrage geleverd.



Kleine wolfsmelk en boven aan nog Kroontjeskruid

Kleine tuinwaarneming

Door Niek Oele

Sinds januari 2021 woon ik (wonen wij) in 's-Gravenpolder en dat bevalt prima. En vanaf dat moment heb ik bijgehouden welke vogels onze tuin bezochten. Tot nu toe heb ik 22 verschillende soorten vogels geteld, met als leuke waarnemingen, twee soorten spechten (de Grote bonte en de Groene), een Zwarte roodstaart en Putters. Toch aardig voor een dorpstuintje, vind je niet?

Ik heb eens gehoord dat iemand een Zeearend die over zijn tuin vloog als tuinvogel noteerde, maar zover wil ik niet gaan: ik vind wel dat de beestjes echt in mijn tuin geland moeten zijn. Maar de laatste maanden wil het lijstje maar niet groeien, zijn mijn tuinvogels op? Maar er schijnt licht aan de horizon, lees het vervolg.



Op 22 februari liep ik, tegen mijn gewoonte in, niet via de voordeur ons huis binnen maar nam ik het paadje langs de zijkant naar de achtertuin. Mijn oog viel op een verzameling gekleurde veertjes op het gazon. Toch eens even kijken...

En zo vond ik een duidelijke plukplaats, hier moest wel een Sperwer aan het werk zijn geweest. Maar wie was er het slachtoffer geworden? Ik zag veertjes met gele, oranje en rode kleuren. Dit was geen inheemse vogel geweest. En ook vond ik de restanten van een stevig, krom snaveltje. En dan ga je zoeken (vind en gij zult zoeken).



Al gauw borrelde de naam Agapornis op, van die mooi gekleurde dwergpapegaaien. En die snavel gaf mij helemaal duidelijkheid: het kon eigenlijk niet anders dan een Agapornis geweest zijn. Jammer van zo'n mooi vogeltje, maar een Sperwer moet per slot van rekening ook eten. En ik denk dat het een makkelijke prooi is geweest: misschien heeft de dwergpapegaai vanwege het natte en koude weer wat zitten sussen in de struiken en bovendien viel hij lekker op door de felle kleurtjes.

Iemand uit onze buurt moet nu dus een Agapornis missen, maar ik heb nog nergens een papier aan een lantaarnpaal gezien waarop de vermissing van de vogel wordt gemeld.

Toch de komende tijd maar opletten en zo nodig kan ik dan de trieste afloop vertellen. Rest er nog een probleem: mag ik nou een Sperwer aan mijn lijstje van tuinvogels toevoegen? De Agapornis zal ik niet op de lijst zetten, ik houd het bij inheemse vogels.

Manteling Stinzenflora 2024 eerste resultaten

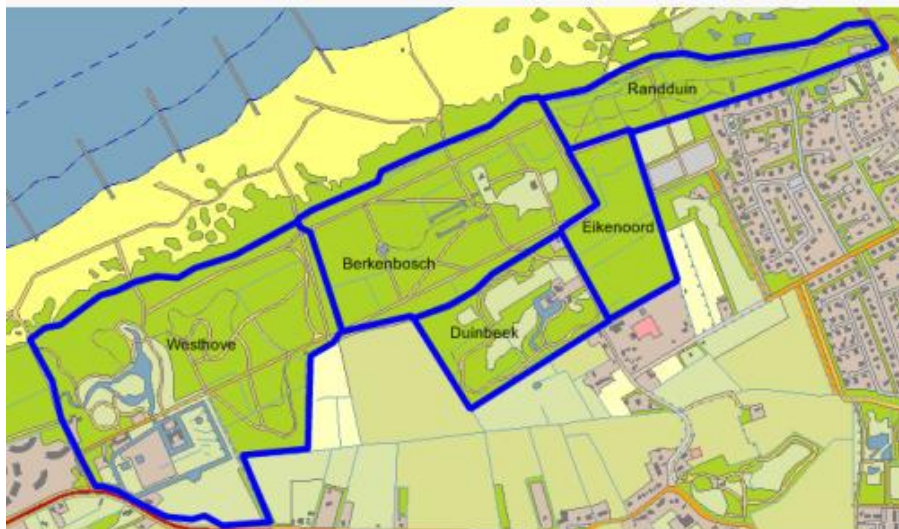
Door Justus van den Berg



Het doel

De plantenwerkgroepen van de KNNV Bevelanden en Walcheren gaan de vijf landgoederen van de Manteling op Stinzenplanten inventariseren. Het is een herhaling van de inventarisatie van Peter Maas in 2014. Dat is een hele klus, maar gaat zeker lukken. Naast de 32 soorten uit het rapport van Peter inventariseren we ook alle soorten per landgoed. Van belang is ook om vooraf te weten wat we gaan inventariseren. Het zijn dus twee inventarisaties

Vroege sterhyacint en Stengelloze sleutelbloem



De eerste resultaten

Het leuke is dat we het privé gedeelte van landgoed Duinbeek ook mogen inventariseren. Hier vonden we veel Winterakoniet, Vroeg sterhyacint, Gewoon sneeuwkllokje en Gevuld gewoon sneeuwkllokje. Daarnaast natuurlijk ook Stengelloze sleutelbloem en langs de vijver Gewone dotterbloem.

In Westhove zijn er in een paar plekken hele grote populaties van Gewoon sneeuwkllokje, dat zijn hele oude populaties. Deze ouderdom is goed te vergelijken met de stroken stinzenplanten die zo'n 15 jaar geleden zijn aangebracht langs de lanen in de Manteling. De sneeuwkllokjes doen het daar ook goed maar het zijn kleine pollen. Dat duurt nog wel een eeuw voordat deze zijn uitgegroeid over grote oppervlakten.

Dat geldt ook voor de narcissen. Overigens is er ook een gevulde narcis uitgeplant.

Begin maart de eerste Vingerhelmbloem (bloeiend) gevonden en Daslook is nu ook al vegetatief goed te herkennen.



We gaan ieder zaterdagmiddag in maart en daarna een tot

twee keer per maand, dus als je een keer mee wilt dan kan dat natuurlijk.

Wetenschappelijke naam	Nederlandse naam	bloeiperiode
<i>Allium scorodoprasum</i>	Slangenlook	Juni - juli
<i>Allium ursinum</i>	Daslook	April – juni
<i>Anemone nemorosa</i>	Bosanemoon	Maart - mei
<i>Arum italicum</i>	Italiaanse aronskelk	Mei - juni
<i>Arum maculatum</i>	Gevlekte aronskelk	April - mei
<i>Brachypodium sylvaticum</i>	Boskortsteel	Juli - augustus
<i>Carex sylvatica</i>	Boszegge	Mei-juni
<i>Colchicum byzantinum</i>	Droogbloeiër	September-oktober
<i>Convallaria majalis</i>	Lelietje-van-dalen	Mei-juni
<i>Corydalis solida</i>	Vingerhelmbloem	Maart - april
<i>Crocus vernus</i>	Bonte krokus	Februari-april
<i>Doronicum pardalianches</i>	Hartbladzonnebloem	Juni
<i>Eranthis hyemalis</i>	Winterakoniet	Februari - maart
<i>Galanthus elwesii</i>	Groot sneeuwkllokje	Februari - maart
<i>Galanthus nivalis</i>	Gewoon sneeuwkllokje	Februari - maart
<i>Galanthus nivalis 'plenus'</i>	Gewoon sneeuwkllokje 'gevuld'	Maart
<i>Helleborus foetidus</i>	Stinkend nieskruid	Januari – mei
<i>Hyacinthoides div. spec.</i>	Boshyacint	April - mei
<i>Lamium galeobdolon argentatum</i>	Bonte gele dovenetel	April-mei
<i>Muscari botryoides</i>	Blauwe druifjes	Maart - mei
<i>Narcissus poeticus</i>	Witte narcis	April - mei
<i>Narcissus pseudonarcissus</i>	Wilde narcis	Maart - mei
<i>Neottia ovata</i>	Grote keverorchis	Mei – juni
<i>Ornithogalum umbellatum</i>	Gewone vogelmelk	Mei-juni
<i>Polygonatum multiflorum</i>	Gewone salomonszegel	Mei - juni
<i>Primula vulgaris</i>	Stengelloze sleutelbloem	Maart - mei
<i>Ranunculus auricomus</i>	Gulden boterboem	April-mei
<i>Scilla bifolia</i>	Vroege sterhyacint	Maart - april
<i>Scilla siberica</i>	Oosterse sterhyacint	Maart - april
<i>Tulipa sylvestris</i>	Bostulp	April - mei
<i>Vinca minor</i>	Kleine maagdenpalm	April-mei
<i>Viola odorata</i>	Maarts viooltje	Maart - mei

Overzicht van de soorten die Peter heeft waargenomen in 2014



Entree van Duinbeek met Winterakonieten en sneeuwkllokjes



Aangeplante stroken met stinzenplanten

Brouwersdam Excursie 27 januari 2024

Door Peter Boelee

Deelnemers: Niek, Ben, Rein, Mart, Henk en Peter

Het was zomaar een cadeautje wat het weer voor deze traditionele Brouwersdam excursie betref, ook al moesten we onze autoruiten krabben bij vertrek. Prachtig helder en zonnig weer en doordat er geen wind stond, was het ook niet zo koud.

Ik had de tijdsduur op verzoek aangepast, geen hele- maar een halve dag excursie. We vetrokken vanaf de carpool aan de Deltaweg en zagen daar al meteen een Lepelaar overvliegen. Best wel bijzonder zo midden in de winter. Ik denk dat vogels die van oudsher voor de winter naar het zuiden trokken het nu toch wel flink koud zullen hebben. Zoals de Lepelaars. Ongeveer 40-50 blijven er hier gedurende de wintermaanden in Zeeland. Ook zilverreigers blijven hier in de winter. Onderweg vooral op Schouwen - Duiveland zagen we veel Kleine Zilverreigers die op de bevroren velden stonden te kleumen.



In eerste instantie had ik niet het plan om naar de Brouwersdam te gaan omdat we minder tijd hadden, er moesten enkele mensen om 13.00 uur terug zijn. Dus was mijn eerste doel om Wilde Zwanen en Kleine Zwanen bij Kerkwerf te gaan zien. We konden ze dankzij waarneming.nl snel vinden. Mooi zonnig weer is voor vogels kijken niet altijd even gunstig. Vanaf de beste plek om naar de zwanen te kijken keken we recht tegen de zon in. Maar de 100 Wilde Zwanen en 150 Kleine Zwanen waren toch nog wel goed te zien. Leuk was de waarneming daar van enkele overvliegende Veldleeuweriken.

Door de polders reden we daarna richting de Prunje waar we langs de Heerenkeet het gebied inreden. Het viel een beetje tegen, mogelijk omdat het bij vorige Brouwersdamexcursies altijd veel kouder was. We zagen hier Zwarte Zwanen, heel veel Grauwe Ganzen, Brandganzen en vele eendensoorten. Henk opperde dat er nog voldoende tijd was om toch de Brouwersdam nog aan te doen. Ik zie dan een Brilduiker en denk: wel leuk maar niet bijzonder. Maar we hadden een beginnend vogelaar in ons midden, voor wie het de eerste keer was dat hij een Brilduiker zag en een Alk en een man Eider en Middelste Zaagbekken. Jammer is het dan dat er vogelaars beneden op het drooggevalen dijkdeel gaan lopen. Hierdoor gaan alle watervogels ver uit de kust zwemmen.

We reden de dam af en daar splitsten we ons in twee groepjes, Niek, Mart en ik zijn richting huis gereden Henk, Ben en Rein zouden nog even wat verder kijken. Wij besloten over de kering terug te rijden en ik wist bestuurder Niek over te halen nog even langs zijn IJsvogelplekje te rijden naast de Schelphoek. En ja hoor, daar was de IJsvogel weer aanwezig. We konden hem vanuit de auto goed observeren tijdens zijn duiken naar visjes. De IJsvogel was nummer 53 op ons soortenlijstje. Niet slecht voor vier uur vogels kijken.

Lepelaar	Buizerd
Zwarte Kraai	Veldleeuwerik
Wulp	Wilde Eend
Fazant	Ringmus
Zilvermeeuw	Scholekster
Kokmeeuw	Kuifeend
Kauw	Tureluur
Knobbelzwaan	Dodaars
Kleine Zilverreiger	Meerkoet
Bergeend	Kievit
Houtduif	Fuut
Vink	Smient
Huismus	Middelste Zaagbek
Turkse Tortel	Slobeend
Grote Zilverreiger	Wintertaling
Spreeuw	Zwarte Zwaan
Grauwe Gans	Kluut
Ekster	Nijlgans
Kleine Zwaan	Torenavalk
Wilde Zwaan	Alk
Brandgans	Steenloper
Toendra Rietgans	Brilduiker
Rotgans	Eidereend
Drieteenstrandloper	IJsvogel
Kolgans	Witgat
Putter	Kemphaan
Bonte Strandloper	

Verslag vogelexcursie 10 februari

Door Dirk Wassenaar

Het is zaterdagochtend 10 februari. Om 9:00 uur staat een excursie gepland bij de Inlagen bij Ellewoutsdijk.

Ik heb nogal twijfel of ik met de geplande watervogel-excursie mee zal gaan. Het is nog vroeg, redelijk koud en ik ken het gebied van deze Inlagen redelijk goed (dacht ik). Uiteindelijk toch gegaan... en wat ben ik blij dat ik gegaan ben. Want het was zeer leerzaam, gezellig en we hebben twee vogelsoorten gezien die ik nog nooit in levenden lijve had gezien.

Even tussendoor: Ik denk de meesten van jullie wel weten wat een Inlaag is maar toch even voor de zekerheid een snelle uitleg. Achter de hoofddijk (binnendijk) is voor de veiligheid een tweede dijk aangelegd (buitendijk). Het materiaal voor de buitendijk wordt afgegraven uit het gebied tussen de twee dijken. Daardoor zakt het niveau en kwelwater komt naar boven; een prachtig gebied voor watervogels. Bij aankomst staat Henk Huige, onze VWG begeleider, al te wachten. Er dienen zich nog 2 deelnemers aan. Een knus clubje van vier personen. Aan de hand van wat foto's die ik daar heb genomen, neem ik jullie mee met onze belevenissen.

We gaan de weg langs de Inlaag in en stoppen na een paar tiental meter om te kijken wat er daar zoal te zien is. Veel Smienten, een paar Wintertalingen en een eenzame Kleine Zilverreiger. Ook vele Brandganzen staan in de Inlaag en vliegen over.



Wij gaan een klein stukje verder en zien twee Roodborsttapuiten, mannetje en vrouwtje. Ze zijn zeer energiek en vliegen onafgebroken afwisselend van paaltjes het veld weer in. Zeer moeilijk om een scherpe foto te kunnen maken. We staan langs een klein stukje riet hetgeen een Rietgors ook heeft gevonden. Hij foerageert in het gras waardoor ook deze vogel lastig te fotograferen is. Hoewel ik niet erg trots ben op de kwaliteit van de foto's deel ik ze toch maar.



Verderop in de Inlaag kunnen we goed het verschil zien tussen Brandganzen en de Canadese Gans. Ook de Grauwe Gans laat zich zien.



Wat ook opvalt, zijn de vele Slobeenden en hier en daar een Krakeend. Ook worden we getraakteerd op een paartje Middelste Zaagbekken.



Aan steltlopers hebben we ook geen gebrek. We zien de Grutto, Zwarte Ruiters, Tureluur en Kluut. Ook een Lepelaar vindt de Inlagen blijkaar een lekker plekje.



En dan ziet Henk ineens een IJsvogeltje vliegen. Te laat voor een foto, helaas. Uiteindelijk komen we rond tien uur bij het laatste stukje van de Inlaag. En daar zien we dan twee soorten die voor mij nieuw zijn. Ik had ze nog niet ergens waargenomen. Nou zegt dat niets want ik ben pas een paar jaar actief met vogels spotten. Neemt niet weg dat ik wild enthousiast was bij het zien van Witgatjes en Watersnippen.



De volgende dag ben ik nog even teruggegaan om na te genieten. Daar kon ik nog een goede foto nemen van een paartje Wintertalingen; gewoon omdat ze zo mooi zijn!



Nabrande:

Het ringnummer van de Lepelaar was goed leesbaar. Deze heb ik doorgegeven aan de Werkgroep Lepelaar. Per kerende post kreeg ik het volgende overzicht:



Overzicht waarnemingen

Dirk Wassenaar

Datum	Plaats	Afstand tot ringplaats	Gedrag	Waarnemer(s)	
22-8-2023	Ouwerkerk, Ouwerkerkse inlagen	51,62N 3,97E The Netherlands	111 km	foraging	Peter Matthijssen
3-9-2023	Ouwerkerk, Ouwerkerkse inlagen	51,62N 3,97E The Netherlands	111 km	resting, sleeping	Sven Prins
5-9-2023	Ouwerkerk, Ouwerkerkse inlagen	51,62N 3,97E The Netherlands	111 km	resting, sleeping	Peter Matthijssen
30-9-2023	Yerseke, Yerseke Moer	51,49N 4,02E The Netherlands	120 km		Kees Vliet Vlieland
9-10-2023	Zoommeer, Speelmannsplaten	51,50N 4,19E The Netherlands	113 km	resting, sleeping	Peter Matthijssen
10-11-2023	Doel, Doelpolder Noord	51,33N 4,23E Belgium	128 km		Dirk Draulans
2-2-2024	Ellewoutdijk, Inlaag 1887	51,39N 3,81E The Netherlands	138 km	foraging	Kees Vliet Vlieland
10-2-2024	Ellewoutdijk, Inlaag Coudorpe	51,40N 3,78E The Netherlands	138 km	resting, sleeping	Dirk Wassenaar

Aziatische hoornaar in Goes

Door Justus

Een vraag?

Ik was op zaterdag 28 oktober 2023 in de moestuin nog wat aan het oogsten en werd aangesproken door een man op de fiets met een verrekijker. Hij vroeg of hij via het complex de bomen in de buurt wil afzoeken op een nest van de Aziatische hoornaar. Hij is een imker in Goes-west en had veel last van deze hoornaar, want die leven van honingbijen. Dus zijn korven hadden veel te lijden.

Ik wist niet dat de Aziatische hoornaar al in Goes voorkwam. Het toeval wil dat ik die ochtend in mijn composthoop ook een hoornaar had gezien, deze was zeker 4 centimeter groot. Nu begrijp ik dat het een Europese hoornaar was, die in heel Nederland voorkomt. Ik heb tegen de imker gezegd dat ik een artikel zal schrijven in 't Heelblaadje met het verzoek om volgend jaar op de Aziatische Hoornaar te letten en mogelijk ook het nest te vinden en **dan te melden (waarneming.nl)**. De navolgende informatie is afkomstig van de website [Aziatische hoornaar | NVWA](#)



Aziatische hoornaar (Beeld: ©Albert de Wilde)

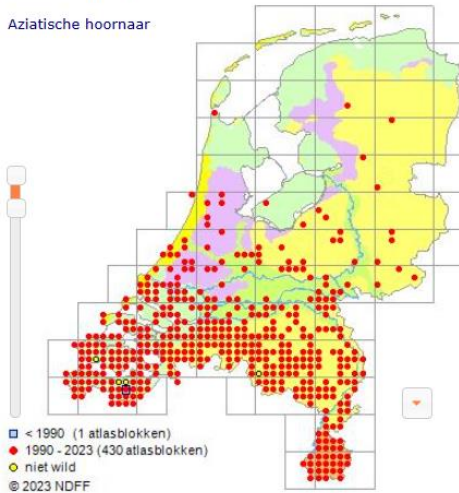
Hoe herkent je een Aziatische hoornaar?

De Aziatische hoornaar (*Vespa velutina*) is een invasieve exoot die sinds een aantal jaren vooral in Zuid-Nederland wordt aangetroffen. De hoornaar is schadelijk voor honingbijen, hommelse soorten en andere bestuivende insecten. Bekijk hoe u een Aziatische hoornaar en zijn nest snel herkent. En lees wat u kunt doen als u een Aziatische hoornaar ziet vliegen. Wat zijn de kenmerken:

- tussen 2 en 3 cm lang;
- zwart borststuk;
- zwarte antennes;
- geel uiteinde aan de poten;
- achterlijf met 2 smalle en 1 brede oranje band;
- koningin en werkster ongeveer even groot.

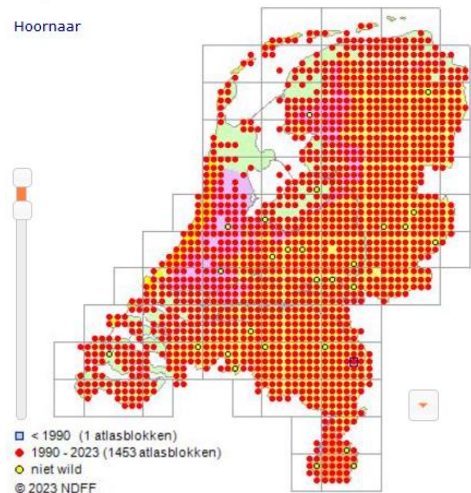
Vespa velutina Lepeletier, 1836

Aziatische hoornaar



Vespa crabro

Hoornaar



Nest van de Aziatische hoornaar herkennen

De Aziatische hoornaar maakt 2 nesten. Eentje in het voorjaar en eentje in de zomer. In april wordt de koningin wakker uit haar winterslaap en bouwt haar eerste nest. Dit voorjaarsnest zit vaak op een beschutte plek, zoals in een:

- spouwmuur

- schuur;
- carport;
- veranda;
- nestkastje

Het nest is niet te onderscheiden van het voorjaarsnest van de Europese hoornaar. U herkent het door te kijken naar de werksters van de Aziatische hoornaar die uit het nest kruipen.



Voorjaarsnest. Beeld: ©EIS/ Lucien Calle

Zomernest Aziatische hoornaar

In de zomer wordt het voorjaarsnest te klein en zoeken de hoornaars een plek voor het zomernest. Ze maken hun nieuwe nest hoog in de bomen, waardoor het vaak moeilijk te zien is vanaf de grond.



Beeld: ©NVWA

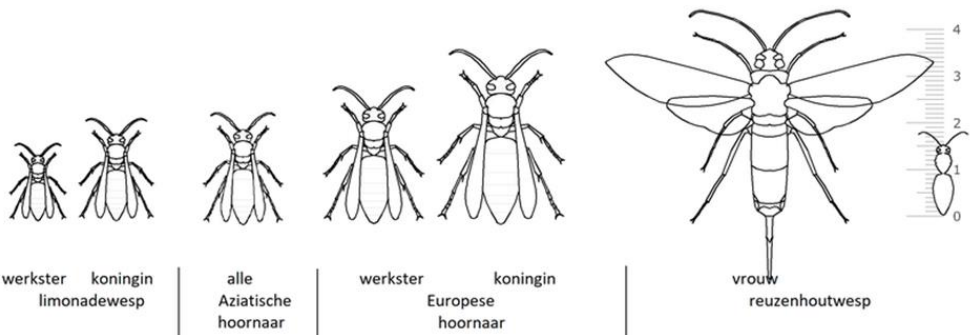


Beeld: ©EIS/ Linde Slikboer

- hoog in bomen, vlak onder de top
- meestal rond, soms peervormig met een ronde onderkant
- in de herfst is het nest zo groot als een skippybal

In de handleiding [Zomernest Aziatische opsporen | EIS - kenniscentrum voor insecten en andere ongewervelden](#) staat precies beschreven staat hoe een zomernest gevonden kan worden.

Is de Aziatische hoornaar een monsterwesp?



Beeld: ©EIS/ André Schulten

De Aziatische hoornaar is groter dan de gewone limonadewesp die we allemaal kennen, maar kleiner dan de Europese hoornaar. Hoornaars zijn dus niet de enorme monsterwespen waarvoor ze vaak worden uitgemaakt. Zomernesten van Europese hoornaars hangen nooit los in bomen. Meestal zijn ze te vinden in holle bomen, dicht bij de voet. Of in schoorstenen, of vogelnesten.



Be

Europese hoornaar *eld: ©D. & J. Oostveen*

De Europese hoornaar is te herkennen aan:

- tussen 3 en 4 cm lang;
- roodbruin borststuk;
- roodbruine antennes;
- roodbruine poten;
- achterlijf met brede gele banden;
- koningin stuk groter dan werksters.

KNNV Bevelanden

Koninklijke Nederlandse Natuurhistorische Vereniging afdeling Bevelanden

Bestuur:

- **Voorzitter:** Johan Eckhardt, Kon. Emmastraat 16, 4424 AA, Wemeldinge, 06-23643846, joh.eckhardt@zeelandnet.nl
- **Secretaris:** Eric Brouwer, Krabbendijke, secretaris@bevelanden.knnv.nl
- **Penningmeester/ledenadministratie:** Foort Minnaard, 's Gravenpolderseweg 56, 4462 CH, Goes, 0113-257445, fminnaard@kpnplanet.nl
- **Lid planologie:** Femke van den Berg, Brakstraat 1, 4331 TM Middelburg, 0118-624435, fvandenberg@derechteradvocaten.nl

Werkgroepen en contactpersonen:

Beheerswerkgroep: Johan Vermin, 0113-639620, vermijn@kpnmail.nl
Vogelwerkgroep: Cees Lavooy, vwg_ledenadm@zeelandnet.nl
Plantenwerkgroep: Justus v.d. Berg, 0113-271210, justusvandenberg@kpnplanet.nl
Paddestoelenwerkgroep: Ruud Lie, 0115-451585, ruud.lie@kpnmail.nl
Strandwerkgroep: Elly Jacobusse, 06-29835816, ellyjacobusse@gmail.com
Contactpersoon zoogdieren: Nanning-Jan Honingh
Contactpersoon Atlasproject Nederlandse Mollusken: Harry Raad

Lidmaatschap:

Contributie **leden** vanaf 17 jaar € 32,50 per jaar, huisgenoten € 10,- per jaar.
Contributie **donateurs** minimaal € 14,- per jaar, huisgenoten minimaal € 2,50 per jaar.
Donateurs zijn geen lid van de landelijke KNNV.

Betaling contributie a.u.b. voor 1 maart van het jaar op IBAN NL20 INGB 0003 9394 12 t.n.v. KNNV Beveland te Goes

Adreswijzigingen e.d. a.u.b. doorgeven aan de ledenadministratie: Foort Minnaard, 's Gravenpolderseweg 56, 4462 CH, Goes, 0113-257445, fminnaard@kpnplanet.nl

Website:

KNNV Afdeling Bevelanden: <https://bevelanden.knnv.nl/>
Agenda KNNV Afdeling Bevelanden: <https://bevelanden.knnv.nl/agenda/>
KNNV Vogelwerkgroep: <https://vwgbevelanden.knnv.nl/>
Agenda KNNV Vogelwerkgroep: <https://vwgbevelanden.knnv.nl/agenda/>
e-mail: webmaster@bevelanden.knnv.nl

***Koninklijke
Nederlandse
Natuurhistorische
Vereniging/ afd. Bevelanden***

Redactieadres: Karin Klip, kaatje82@zeelandnet.nl